

Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen yhteishavainnointi 20.4.2013

Marko Ruti

EKLY:n perinteinen kevätyhteishavainnointi vietettiin lauantaina 20.4.2013. Havaintopaikkoja oli neljä, joka on **100 % lisäys** kahteen edelliskevääseen! Kuitenkin havaintopaikkoja voisi olla enemmänkin.

1. **Lappeenranta, Nuijamaa, Kolari, Kissanhännänmäki (klo 5:00-15:00)** Raine Kekäläinen ja Marko Ruti.
2. **Parikkala, Siikalahti, Patotie (klo 5:00-15:00)** Hanna Aalto, Janne Aalto, Harri Partanen, ym.
3. **Rautjärvi, Simpele, Vesitorni (klo 05:00-14:00)** Pertti Hotta, Jari Kontiokorpi ja Jouko Poutanen
4. **Ruokolahti, Rautiala, Mötönmäki (klo 05:00-14:00)** Timo Tikka

Kaikissa havaintopaikoissa havainnot jaksotettiin tunneittain. Suositeltava havainnointiaika oli kello 05:00-15:00; kahdessa pisteessä havainnointi lopetettiin liian aikaisin. Muistutettakoon kuitenkin, että havainnointi perustuu vapaaehtoisuuteen.

Myöhään alkaneesta keväästä huolimatta lähes kaikki lumet olivat sulaneet yhteishavainnointipäivään mennessä. Aamun ”tuhnusta” sumuautereesta kehkeytyi aurinkoinen keli!

Nuijamaa: Aamulla klo 05:00 lämpötila oli +3,5C, täyspilvistä, näkyvyyttä n. 2km ja heikko-kohtalainen lounaistuuli. Pari lyhyttä (5 min) tiikusadekuuroa koettiin aamulla. Klo 6:30 näkyvyys yli 7 km ja viimeistään klo 9:00 näkyvyys yli 20 km. Pilvisuus vaihtui selkeydeksi klo 09-10 välisenä aikana eli aurinkoiseksi säätilaksi loppupäiväksi kumpupilvineen. Klo 09 alkaen tuuli pyöri W-NW navakoituen päivän mittaan. Esim. klo 13:00 oli aurinkoista, tuuli navakka NW ja +9C.

Parikkala: Aamulla oli pikkupakkasta ja tyyntä. Pikkuhiljaa alkoi tuulla lännestä, kääntyen luoteeseen ja navakoituen päivän mittaan voimakkaaksi. Lännestä tuli muutama pilvirintama yli, mutta ei satanut missään vaiheessa. Päivällä oli lämpimämpää, mutta vaatteita ei silti tuulen takia voinut vähentää lainkaan! **Ruokolahti:** Aamusta pilvistä-puolipilvistä, heikkoa tai kohtalaista lännenpuoleista tuulta, lämpötila havainnoinnin alkaessa +3°C, päättyessä +8°C. Pilvipeite alkoi pikkuhiljaa väistyä klo 9:30.

Parikkalassa lintuja pyöri enemmän muihin suuntiin kuin selviin muuttosuuntiin, joten muuton laskenta oli välillä vaikeaa. Sen sijaan Lappeenrannassa saattoi todeta, että ns. ”väärään suuntaan” muuttavia lintuja ei ollut rippeitä lukuun ottamatta. Jonkin verran pikkulintuja ja rastaita oli Lappeenrannassa liikkeellä itään tai länteen eli oikeisiin muuttosuuntiin, mutta muutto soljui pääsääntöisesti pohjoiseen. Näyttää siis siltä, että Parikkalan korkeudella tapahtui ns. ”pakomuuttoa” vähän, mutta Lappeenrannassa ei ollenkaan.

Vesilinnut ja kurki

Joutsenia, kurkia ja hanhia oli kaikissa pisteissä liikkeellä pieniä määriä. Muuttavien ja kiertelevien hanhien yhteismäärä päivältä oli 128 yks, joutsenilla 51 yks. ja kurjilla 73 yks.

Mainittavimmat hanhilajit olivat Parikkalassa muuttanut merihanhi ja Rautjärven Simpeleen vesitornista havaittu valkuposkihanhi, joka on melko varhain nähty yksilö. Parikkalassa tunnistettiin yksi *fabalis*-alalajin metsähanhi. Simpeleen vesitornista määritettiin pikkujoutsen muuttavasta laulujoutsenparvesta.

Joitakin kurkiparvia ja yksittäisiä kurkia nousi muutolle nouseviin ilmavirtauksiin. Suurin muuttoparvi 11 yks. nähtiin Ruokolahden Rautialassa. Simpeleen vesitornista nähtiin koilliseen muuttava harmaahaikara.

Kahlaajat

Kahlaajalajisto oli ajankohdalleen tyypillinen: metsävikloja, valkovikloja, kuoveja, kapustarinta, hyyppiä ja taivaanvuohia. Esimerkiksi Nuijamaalla ja Ruokolahdella ei nähty yhtään kuovia, sen sijaan Rautjärvellä ja Parikkalassa niitä tunnistettiin yhteensä 47 yksilöä; samoissa paikoissa myös töyhtöhyyppiä viuhtoi parvissa parisensataa havaintopistettä kohden.

Petolinnut

Yhteishavainnoinnin yksi ”suola” on päivän aikana nähty petolinnusto. Piekanoina nähtiin yhteensä 24 yksilöä, vain maakunnan koillisosan pisteitä koskien. Hiirihaukkoja nähtiin muutolla myös vähäisin määrin, mutta kaikissa havaintopisteissä paikalliset hiirihaukat häiritsivät muuttajien tulkintaa. Sama koskee varpushaukkaa, lajin muuttavien ja paikallisten yksilöiden erottaminen on jokseenkin hankalaa.

Sykähdyttävä petolintuhavainto oli Nuijamaan Kissanhännänmäen rinteelle ja aivan lähelle hetkeksi saalistelemaan tullut kalalokin kokoinen, siro ja ketterä, vanha arosuohaukkakoiras. Sekä Parikkalassa että Rautjärvellä nähtiin todennäköinen muuttava arosuohaukka, vanha naaras (Parikkala) ja naaraspukuinen (Rautjärvi) – sirosuohaukka määrityksenä.

Merikotkia nähtiin vain yksi, Nuijamaalla, ja maakotka Rautjärvellä. Mitkään petolajit eivät muuttaneet suurin määrin, mutta mainittakoon vielä, että sini- ja ruskosuohaukkoja muutti monien paikallisten yksilöiden lisäksi yhteensä 19 yksilöä ja Simpeleen varpushaukkasumma 20 yksilöä.

Lokkilinnut

Rautjärven ja Parikkalan havaintopisteet sijaitsevat Nuijamaata paremmin vesistöreitillä. Parikkalan Siikalahdella muuttavien ja paikallisten lokkien erottaminen oli hankalaa, mutta selkeää liikehdintää pohjoiseen todettiin lähinnä naurulokeilla, joita Parikkalassa muutti 265 yksilöä ja Rautjärvellä 190 yksilöä. Selkälokkeja muutti pisteissä yhteensä 18 yksilöä.

Kyyhkyt

Harvalukuisimmat kyyhkyt olivat uuttukyyhkyt, jotka parina lensivät lännen puolelle vastatuuleen Kissanhännänmäellä. Sepelkyyhkyjä palloili kohtalaisesti: Rautjärvellä 1064, Parikkalassa 528 ja Nuijamaalla 565 muuttajaa laskettiin, Ruokolahdellakin 79 yksilöä.

Pikkulinnut ja rastaat

Rastas- ja pikkulintujen näkyvä muutto alkoi aamuviiden maissa. Rastaat muuttivat räkättäen tai tiksutellen yhtenäen, peippojen ja muiden pikkulintujen muutto alkoi hieman myöhempään, mutta kuitenkin aamukuuteen mennessä niidenkin parempi liikehdintä jo alkoi. Nuijamaalla pieniä ja isoja rastaista ei eroteltu toisistaan, mutta arviolta $\frac{3}{4}$ määrästä oli räkättirastaista, loput pienempiä rastaslajeja. Nuijamaalla määritetyistä pienistä rastaista puolet olivat laulurastaista, kun muissa pisteissä ei laulurastaista määritetty ollenkaan. Kulorastaista viuhtoi Nuijamaalla aaltoilevaa muuttolinjaansa 28 ja Rautjärvellä 22 yksilöä.

Peippomuuttoa voisi luonnehtia normaaliksi. Muutamia järripeippoja havaittiin lähinnä äänen perusteella parvista, Nuijamaalla neljä ja Rautjärvellä yksi. Nuijamaalla muutti myös pari hemppoa ja viisi tikliä. Vaelluslintuina havaittiin vain varislintuja, pikkukäpylintuja ja edellä mainitut peippolinnut. Etelä-Karjalassa harvalukuisiksi käyneitä mustavariksia nähtiin kaksi yksilöä muutolla lounaaseen; lienevät olleet samat yksilöt, jotka nähtiin sekä Parikkalassa että Rautjärvellä. Siikalahdella havaittiin muutolta saapunut kivitasku. Sään kauneuden voittona voisi mainita nähdyt pääskyt, Parikkalassa piipersi haarapääsky etelään ja Rautjärvellä räystäspääsky koilliseen.

Paikalliset

Parikkala: Luhtakana ja lapinharakka.

Rautjärvi: Soidintava kangaskiuru ja harmaapäätikka.

Nuijamaa: Jo aamuviideltä mäellä soidinlaulunsa aloittaneet metsäkirviset (2 – 3 koirasta) ja harmaapäätikka.

Ruokolahti: Kuusitiainen ja palokärki.

Taulukko 1. Muutto- tai vaellusliikhehdinnässä ilmoitetut lajit määrittäin Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen kevätyhteishavainnoinnissa 20.4.2013. Kiertelevät yksilöt on tulkittu muuttaviksi, myös etelänpuolelle matkaavat, jos ilmoitettu, koska niitä kokonaismäärästä vähän. Paikallisia yksilöitä ei ole luvuissa huomioitu. Mainittavimmat paikalliset lajit on mainittu tekstissä tai ne löytyvät Birdlifen havaintopalvelusta www.tiira.fi havaintopäivältä.

Laji	Lyhenne	Lappeenranta	Parikkala	Rautjärvi	Ruokolahti
		05:00-15:00	05:00-15:00	05:00-14:00	05:00-14:00
Joutsenlaji	<i>Cyg sp</i>			9	
Pikkujoutsen	<i>Cyg col</i>			1	
Laulujoutsen	<i>Cyg cyg</i>	10	5	19	7
Hanhi	<i>A/B</i>	14		27	
Harmaahanhilaji	<i>Ans sp</i>	12		6	
Metsähanhi	<i>Ans fab</i>	18	34	11	
Merihanhi	<i>Ans ans</i>		1		
Kanadanhanhi	<i>Bra can</i>	1	3		
Valkoposkihanhi	<i>Bra leu</i>			1	
Iso vesilintu	<i>IV</i>				2
Sinisorsa	<i>Ana pla</i>			6	
Telkkä	<i>Buc cla</i>	1	8		
Isokoskelo	<i>Mer mer</i>		6	12	
Harmaahaikara	<i>Ard cin</i>			1	
Merikotka	<i>Hal alb</i>	1			
Ruskosuohaukka	<i>Cir aer</i>	1	2	5	
Sinisuohaukka	<i>Cir cya</i>	4	2	5	
Arosuohaukka	<i>Cir mac</i>	1			
Sirosuohaukka	<i>Cir m/p</i>		1	1	
Varpushaukka	<i>Acc nis</i>	5	13	20	
Hiirihaukkalaji	<i>But sp</i>	6		8	
Hiirihaukka	<i>But but</i>	3	5	8	
Piekana	<i>But lag</i>		8	16	
Maakotka	<i>Aqu chr</i>			1	
Kalasääski	<i>Pan hal</i>	3	2	2	
Tuulihaukka	<i>Fal tin</i>	3	1	2	
Ampuhaukka	<i>Fal col</i>			2	
Iso päiväpetolintu	<i>IP</i>			2	
Päiväpetolintu	<i>P</i>				2
Kurki	<i>Gru gru</i>	14	20	26	13
Kapustarinta	<i>Plu apr</i>			1	
Töyhtöhyppä	<i>Van van</i>	44	175	259	14
Kuovi	<i>Num arg</i>		29	18	
Taivaanvuohi	<i>Gal gal</i>	1		7	1
Valkoviklo	<i>Tri neb</i>		1		
Metsäviklo	<i>Tri och</i>	6	10	8	1
Lokkilaji	<i>Lar sp</i>	1			
Naurulokki	<i>Lar rid</i>	4	265	190	6
Kalalokki	<i>Lar can</i>	11	29	42	11
Selkälokki	<i>Lar fus</i>	1	5	12	
Harmaalokki	<i>Lar arg</i>	2	7	41	

Laji	Lyhenne	Lappeenranta	Parikkala	Rautjärvi	Ruokolahti
Sepelkyyhky	<i>Col pal</i>	565	528	1064	79
Uuttukyyhky	<i>Col oen</i>	2			
Kiuru	<i>Ala arv</i>	7	10	3	12
Haarapääsky	<i>Hir rus</i>		1		
Räystäspääsky	<i>Del urb</i>			1	
Metsäkirvinen	<i>Ant tri</i>	4			
Niittykirvinen	<i>Ant pra</i>	21	4	3	1
Västäräkki	<i>Mot alb</i>	33	23	8	8
Tilhi	<i>Bom gar</i>	2	17	4	
Rautiainen	<i>Pru mod</i>	16	2	2	
Kivitasku	<i>Oen oen</i>		1		
Rastaslaji	<i>Tur sp</i>	376			17
Mustarastas	<i>Tur mer</i>	11	3	34	
Räkättirastas	<i>Tur pil</i>	430	776	92	136
Laulurastas	<i>Tur phi</i>	30			
Punakylkirastas	<i>Tur ili</i>	32		11	6
Pieni rastas	<i>P Tur sp</i>		232	149	
Kulorastas	<i>Tur vis</i>	28	13	22	1
Iso rastas	<i>I Tur sp</i>			975	
Närhi	<i>Gar gla</i>	3		6	2
Harakka	<i>Pic pic</i>			1	
Naakka	<i>Cor mon</i>	16	40	4	
Mustavaris	<i>Cor fru</i>		2	2	
Varis	<i>Cor nix</i>	32		8	10
Kottarainen	<i>Stu vul</i>	2	10	1	3
Peippo	<i>Fri coe</i>	252	632	188	52
Järripeippo	<i>Fri mon</i>	4		1	
Peippolaji	<i>Fri sp</i>				18
Viherpeippo	<i>Car chl</i>				4
Tikli	<i>Car car</i>	5			
Vihervarpunen	<i>Car spi</i>	75	30	48	22
Hemppo	<i>Car can</i>	2			
Urpiainen	<i>Car mea</i>	3		5	
Pikkukäpylintu	<i>Lox cur</i>	10			1
Punatulkku	<i>Pyr pyr</i>	8		2	
Keltasirkku	<i>Emb cit</i>	6			
Pajusirkku	<i>Emb sch</i>	3	6	3	
Pikkulintu	<i>PL</i>	290	170	1061	27